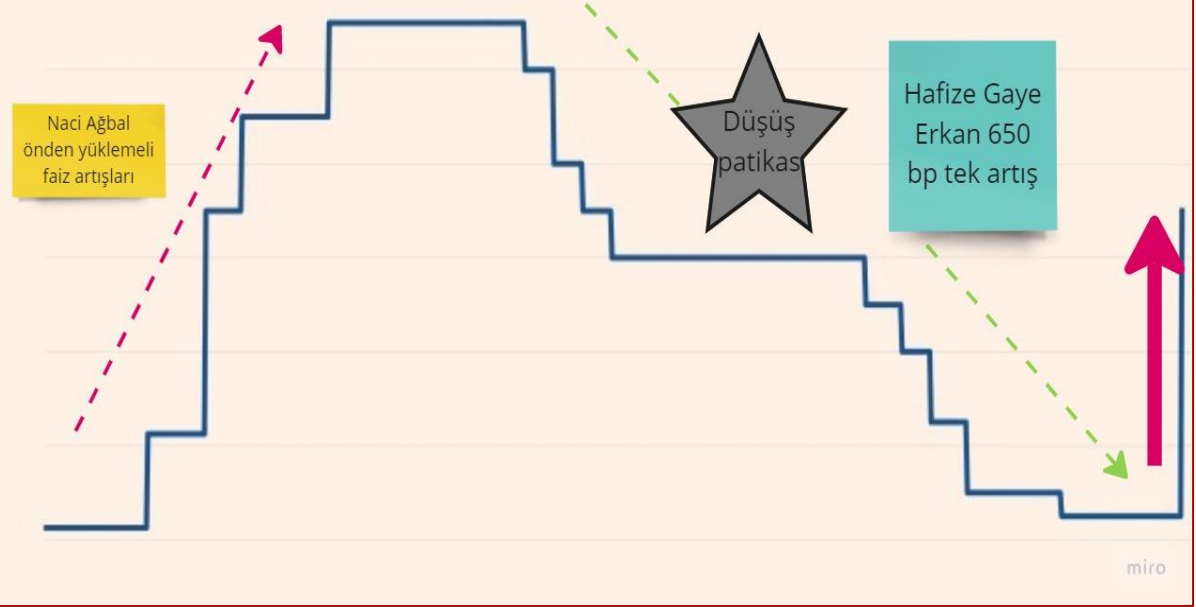

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

Turkey boosts borrowing costs

One-week repo rate (%)

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

23 Haziran / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

TCMB'nin kritik dönüşü piyasayı mutlu etmedi!

- ❑ Kuşkusuz haftaya damgasını vuran gelişme 27 ayın ardından TCMB'nin para politikasında yeniden konvansiyonele dönüş aksiyonuydu.
- ❑ Politika faizi Cumhuriyet tarihinde ilk kez 650 bp birden arttırılarak, 8,5 seviyesinden 15'e taşındı.
- ❑ Ancak bu seviye PPK toplantısı öncesinde piyasada beliren yüzde 20-25 bandındaki medyan beklentinin oldukça altındaydı. Genel olarak yabancı yatırım bankalarının tahminleri ile de yukarı çekilen faiz beklentisi 15-40 gibi oldukça geniş bir yelpazenin altında toplanmıştı.
- ❑ Piyasa faiz kararına enteresan bir görünümle tepki verdi: Hem faiz hem kur hem CDS hem de borsa yukarı yönlü hareket etti.
- ❑ İş dünyasından gelen ilk tepkiler odalar bazında pozitif oldu, finansal istikrar vurgulandı.
- ❑ Mehmet Şimşek , PPK kararının ardından istikrar, güven ve sürdürülebilirlik kavramlarıyla sosyal medyadan ilk destek açıklamasını yaptı.
- ❑ Kararın ardından odak noktası PPK metni oldu. Metindeki sadeleşme dikkat çekiciydi.

PPK metni hangi mesajları verdi?

- ❑ Faizin geldiği seviyeden çok, karar metninin vereceği mesajlar önemliydi. Metin öncelikli olarak sadeleşmiş bir biçimde tasarlanmıştı.
- ❑ Metinde küresel para politikasına atıfta bulunularak, kararın gerekçesi ve Türkiye'deki enflasyonun tarifi yapılıyor. (fiyatlama davranışlarındaki bozulmada talep, maliyet ve hizmet sektöründeki katılığa atıfta bulunuluyor)
- ❑ Makro ve mikro ihtiyati tedbirler üzerinde etki analizleri yapılarak, sadeleşmeye gidileceği vurgulanıyor.
- ❑ Cari dengenin sağlanması noktasında TCMB'nin stratejik önlemler alacağı vurgulanıyor.
- ❑ Ayrıca sıkı para politikasına kademeli bir geçiş yapıldığı ve gerekli görülen zaman ve miktarda faiz artışlarına gidileceği vurgulanıyor.
- ❑ Metinde yer alan ve yukarıda saydığımız son iki ifade önemli ölçüde eleştiri konusu oldu.
- ❑ Bunlardan cari dengeyi gözetmek adına stratejik hamleler atılacak olması selektif bir kredi genişlemesini ifade ettiğinden sıkı para politikasına tezatlığı noktasında kritik edilirken,
- ❑ Sıkılaşıma gerekli görülen zaman ve miktarda devam edileceği konusu ise yeterince şahin bulunmaması noktasında eleştiri aldı.
- ❑ Haftanın son iş gününde TCMB başkanı Erkan'ın banka yöneticileri ile yaptığı teknik toplantı ise özellikle makro ve mikro ihtiyati tedbirlerin sadeleşmesi konusunu para politikasını destekler biçimde ortaya çıkardı.

Faiz kararının ardından ilk temas ve sözlü yönlendirme

- ❑ Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Hafize Gaye Erkan, Ataşehir'deki İstanbul Finans Merkezi'nde banka yöneticileriyle bir araya geldi.
- ❑ Erkan, toplantı sonrası TBB Başkanı Alpaslan Çakar ile yaptığı açıklamada, "(Bankacılık sektörü ile toplantı) verimli bir görüşme oldu. Bankacılar bize sadeleşme ile ilgili taleplerini ilettiler. Fiyat istikrarı finansal istikrar için çok önemli." ifadelerini kullandı.
- ❑ 19 Haziran Pazartesi günü gerçekleştirmesi beklenen toplantı, Para Politikası Kurulu toplantısının ardından yapılmak üzere bugüne ertelenmişti.
- ❑ Diğer taraftan Dolar/TL 'de yükseliş ivmesi devam ederken Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'ten yeni açıklamalar geldi.
- ❑ Bakan Şimşek, İstanbul'a hareketinden önce Ankara Esenboğa Havalimanı'nda basın mensuplarının sorularını yanıtladı.
- ❑ Şimşek, "Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek: "Ekonomi politikalarımız kısa vadede fiyat istikrarını ve finansal istikrarı hedeflemektedir. Bu hedeflere ulaşmada kararlıyız. Merkez Bankasının dünkü açıklamasında belirtildiği gibi bu bir süreçtir. Kararlılıkla kademeli olarak bu süreç yönetilecektir" ifadelerini kullandı.

Yabancı basında faiz kararı «bebek adımı» olarak nitelendi.

- ❑ FT Türkiye muhabiri Adam Samson kaleme aldığı, «Türkiye'nin krizi sona erdirmeye yönelik 'bebek adımı' sonrasında yatırımcıların şüpheleri sürüyor.» başlıklı yazısında;
- ❑ «Fon yöneticileri, Türkiye'nin 2021'den bu yana ilk faiz artışının, yatırımcıların ülkenin finansal yönetimine olan güvenini yeniden tesis etmeye yönelik "bebek adımı" olduğunu söyledi. Ancak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yıllarca süren ekonomik krizi tetikleyen alışılmışın dışında politikaların tamamen çözülmesine izin vereceğinden şüphe duyduklarını ifade ediyorlar.» şeklindeki girişinin devamında ,
- ❑ GAM'ın yatırım direktörü Paul McNamara, ve East Capital'in kıdemli danışmanı Emre Akçamak'ın hamlenin doğru ancak yeterli şiddette olmadığı yönündeki ortak görüşüne yer vermiş.
- ❑ Ayrıca McNamara'nın bankanın politika faizini yükseltmenin ötesinde, Türkiye'nin kur müdahalelerinden geri adım attığını görmenin ve Türkiye ekonomisinde büyük dengesizliklere yol açan kredi kaynaklı büyümeden daha kararlı adımlar atmasının önemli olacağını ve henüz Türk varlıklarına bir girişin söz konusu olmadığını da eklemiştir.
- ❑ Öyle anlaşılıyor ki PPK metninde yer alan cari dengeyi destekleyici stratejik adımların desteklenmesi konusu ve KKM uzunca bir süre sıcak para severlerin gündeminde olacak...

Asgari ücret zammı ve olası etkileri

- ❑ Her ne kadar TCMB faiz kararı ve paydaş temalarının gölgede bıraktığı bir gelişme olsa da asgari maaş zammı haftanın önemli gündemlerinden biriydi.
- ❑ Seçimin ertesinde yeni ekonomi kabinesiyle beraber önemli bir gündem olan asgari maaş tespit çalışmaları geçtiğimiz hafta kesinleşerek, belli bir zemine oturdu.
- ❑ Yüzde 34 düzeyinde zamlarla brüt 13 bin 414, net 11 bin 402 lira olarak belirlendi. Bu oran geçen yılın ilk dönemine göre yüzde 102 artış anlamına geliyor.
- ❑ Yeni asgari ücret, kararlaştırıldığı tarih olan 20 Haziran Salı günü 23.68 liralık dolar kuruna göre ise 481.5 dolara karşılık geliyordu ancak merkez bankası kararını takip eden haftanın son iki günündeki kur artışları ile yaklaşık 455 dolara inmiş durumda.
- ❑ Öte yandan neti 11 bin 402 lira, brütü 13 bin 414 lira olan asgari ücretin işverene maliyeti ise 15 bin 762 lira olacak.
- ❑ Maaş artışlarının sektörel bazda fiyatlara etkisi TCMB verilerine göre imalat sanayiinde ortalama yüzde 8,5, tekstilde yüzde 10, hizmet sektöründe ise yüzde 20 düzeyinde olarak biliniyor.

Küresel görünümde merkez bankaları

- ❑ Küresel merkez bankaları, uzunca bir süredir sıkı para politikası hamlelerine büyük bir kararlılıkla devam ediyorlar ancak enerji ve gıda gibi fiyatları değişken olan malların dışında büyük ölçüde enflasyon beklentisini ön plana çıkaran hizmet gibi katı fiyatların yer aldığı çekirdek enflasyonlarının bir türlü düşürülememesi başa bela olmuş durumda.
- ❑ Geçtiğimiz hafta Mayıs ayı çekirdek enflasyonu 7.1 olan İngiltere’de BoE (İngiltere merkez bankası) çözümü politika faizini 25 bp’lık beklentinin üstünde 50 bp yükselterek, aşmayı tercih etti.
- ❑ Ülkede yaşanan grevler, bir türlü düşürülemeyen enflasyon ve bunun beklentileri daha da yukarı çıkararak, harcamalara sirayet etmesi hatta Brexit’in önemli düzeyde istihdam arzına etkileri bu zorluğu bir sarmal haline getirmiş durumda.
- ❑ Avrupa Merkez Bankası faiz oranlarını çeyrek puan yükseltirken, ABD Merkez Bankası faiz artışını tamamen atladi, ancak her ikisi de enflasyonun alt edilmekten uzak olduğunun sinyallerini verdi ve ileride daha fazla artış olacağı konusunda uyarıda bulundu.
- ❑ Özetle merkez bankaları ne kadar sıkılaşırsa sıkılaşırsın resesyon gibi bir acı reçete yaşanmaksızın bu katı enflasyonlarını düşürmenin mümkün olmadığına yavaş yavaş ikna olacaklar gibi gözüküyor...

Küresel tarafta öncü göstergelerle ekonomik tablo

- ❑ Euro Bölgesi'nde ekonomik ivme Haziran'da durma noktasına geldi. S&P Bileşik PMI Endeksi beklentilerin altında beş ayın en düşük noktasında gelirken uzmanlar yılın ikinci yarısının birlik için zor geçebileceği uyarısında bulundu.
- ❑ S&P Global tarafından derlenen ve Cuma günü yayınlanan Satın Alma Yöneticileri Endeksi, analistlerin Mayıs ayına oranla hafif bir düşüş yaşanacağını tahminini yanıltarak beş ayın en düşük seviyesi olan 50,3'e geriledi. Yaşanan düşüşe grevlerle hırpalanan Fransa öncülük ederken Almanya'nın sorun yaşayan fabrikaları da önemli bir rol oynadı.
- ❑ ABD'de imalat sanayi Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), Haziran'da 6 ayın en düşük seviyesini kaydetti.
- ❑ Piyasa beklentileri endeksin bu dönemde 48,5 değerini alması yönündeydi. Altı ayın en düşük seviyesine gerileyerek imalat sektöründeki daralmaya işaret eden endeks, mayısta 48,4 olmuştu.
- ❑ Diğer taraftan ABD'de hizmet sektörü PMI ise Haziran'da geçen aya göre 0,8 puan azalarak 54,1 değerine geriledi.
- ❑ Açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Başekonomisti Chris Williamson, ABD'de ekonomik faaliyetin genel büyümesinin Haziran'da sağlamlığını koruduğunu belirtti.
- ❑ Büyümenin hizmet sektörü harcamalarına bağlı olmaya devam ettiğine dikkati çeken Williamson, imalatın ise üç aylık büyümenin ardından yeniden düşüşe geçtiğini aktardı.

Haftadan kalanlar

- ❑ Çin, bir yıllık ve beş yıllık ana kredi faiz oranlarını Ağustos ayından bu yana ilk kez 10'ar baz puan düşürdü.
- ❑ Kırmızı bültenle aranan "Terra Luna" ve "TerraUSD" kripto para birimlerinin geliştiricisi ve Terraform Labs şirketinin kurucusu Güney Koreli Do Kwon'un Karadağ'da tutuklandığını bildirdi.
- ❑ Almanya tarihinin en büyük finansal skandallarından birine imza atan ödeme şirketi Wirecard'ın eski yöneticileri hapis cezasına çarptırıldı.
- ❑ Ticaret Bakanlığı otomotiv sektöründe '6 ay 6 bin kilometre' kısıtlamasına ilişkin düzenlemenin uygulama süresinin 1 Ocak 2024 tarihine kadar 6 ay süreyle uzatıldığını belirtti.
- ❑ Birleşik Krallık hükümetinin borcu 62 yıl sonra ilk kez gayrisafi yurtiçi hasılanın üstüne çıktı.
- ❑ 2 temmuz 2024'e kadar kira artış üst sınırı yüzde 25 olarak uygulanacak.
- ❑ Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Birleşik Arap Emirlikleri'ni ziyaret etti.
- ❑ Meta CEO'su Mark Zuckerberg, sosyal medyadaki paylaşımında, Twitter'ın sahibi Elon Musk'ın "kafes dövüşü" teklifini kabul ettiğini duyurdu.
- ❑ Merkez Bankası, kredi kartında azami faiz oranını yüzde 1.36'dan 1.91'e çıkardı.
- ❑ Ticaret Bakanlığı, tatil rezervasyonu yapacak tüketicilerin paket tur ve konaklamalarda dikkat etmeleri gereken hususları içeren bir açıklama yayımladı.
- ❑ Japonya tüketici fiyatlarının temel ölçütü çekirdek enflasyon 42 yılın en yüksek seviyesine çıktı.
- ❑ Müzik Yorumcuları Meslek Birliği, Türkiye genelinde müzik yasağının kaldırıldığını duyurdu.
- ❑ CHP ile birleşme kararı alan TDP'nin Genel Başkanı Sarıgül, CHP lideri Kılıçdaroğlu'nu ziyaret etti.
- ❑ Aziz Yıldırım'dan Ali Koç'a çağrı: "Hiç kimse çıkmazsa ben adayım"
- ❑ Cep telefonlarındaki verginin düşürülmesi için kanun teklifi verildi.

Dış Ticaret İstatistikleri, Mayıs 2023

- ❑ Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre; ihracat 2023 yılı Mayıs ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre %14,4 artarak 21 milyar 659 milyon dolar, ithalat %15,5 artarak 34 milyar 186 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Genel ticaret sistemine göre ihracat 2023 yılı Ocak-Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %0,1 artarak 102 milyar 476 milyon dolar, ithalat %8,8 artarak 158 milyar 498 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Aylara göre dış ticaret, Mayıs 2023

		(Milyon ABD \$)						
Aylar	Yıl	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Dış ticaret dengesi		İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)
		Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Ocak- Mayıs	2022	102 331		145 672		- 43 341		70,2
	2023	102 476	0,1	158 498	8,8	- 56 022	29,3	64,7
Mayıs	2022	18 932		29 588		- 10 657		64,0
	2023	21 659	14,4	34 186	15,5	- 12 527	17,6	63,4

Ekonomik Güven Endeksi, Haziran 2023

- Ekonomik güven endeksi Mayıs ayında 103,7 iken, Haziran ayında %2,5 oranında azalarak 101,1 değerini aldı.
- Bir önceki aya göre Haziran ayında tüketici güven endeksi %6,5 oranında azalarak 85,1 değerini, reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi %0,6 oranında artarak 105,7 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %0,6 oranında artarak 118,1 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %0,9 oranında artarak 117,7 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %3,5 oranında azalarak 88,9 değerini aldı.

Ekonomik güven endeksi, güven endeksleri ve değişim oranları, Haziran 2023

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Mayıs	Haziran	Mayıs	Haziran
Ekonomik güven endeksi	103,7	101,1	1,4	-2,5
Tüketici güven endeksi	91,1	85,1	4,0	-6,5
Reel kesim güven endeksi	105,1	105,7	0,0	0,6
Hizmet sektörü güven endeksi	117,4	118,1	-0,6	0,6
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	116,7	117,7	0,4	0,9
İnşaat sektörü güven endeksi	92,2	88,9	4,3	-3,5

Endeks değerleri mevsim etkilerinden arındırılmış değerlerdir. Tüketici güven endeksinde mevsim etkisi bulunmamaktadır.

Motorlu Kara Taşıtları, Mayıs 2023

- Mayıs ayında trafiğe kaydı yapılan taşıtların %45,4'ünü motosiklet, %38,8'ini otomobil, %8,7'sini kamyonet, %4,4'ünü traktör, %2,0'ını kamyon, %0,4'ünü minibüs, %0,2'sini otobüs ve %0,1'ini özel amaçlı taşıtlar oluşturdu.
- Ocak-Mayıs döneminde trafiğe kaydı yapılan 359 bin 194 adet otomobilin %66,8'i benzinli, %20,1'i dizel, %8,6'sı hibrit, %2,8'i elektrikli ve %1,7'si LPG'lidir. Mayıs ayı sonu itibarıyla trafiğe kayıtlı 14 milyon 630 bin 136 adet otomobilin ise %36,5'i dizel, %34,4'ü LPG'li, %27,6'sı benzinli, %1,1'i hibrit ve %0,2'si elektrikli. Yakıt türü bilinmeyen(2) otomobillerin oranı ise %0,2'dir.

Trafiğe kaydı yapılan otomobillerin yakıt cinslerine göre dağılımı, Mayıs 2023

	Mayıs				Ocak-Mayıs			
	2022		2023		2022		2023	
	Sayı	Pay (%)	Sayı	Pay (%)	Sayı	Pay (%)	Sayı	Pay (%)
Toplam	46 626	100,0	86 816	100,0	224 673	100,0	359 194	100,0
Benzin	32 879	70,5	60 347	69,5	157 159	70,0	240 101	66,8
Dizel	7 588	16,3	15 625	18,0	37 761	16,8	72 177	20,1
Hibrit	4 612	9,9	6 488	7,5	21 937	9,8	30 993	8,6
Elektrik	391	0,8	3 284	3,8	2 125	0,9	9 981	2,8
LPG	1 156	2,5	1 072	1,2	5 691	2,5	5 942	1,7